

Dějiny vědy a techniky I – komentáře (PS 2020)

Pozn.: Soubory obrázkových **prezentací** (.ppt) jsou označeny v záhlaví **odstavců** jako „DVT_I_...“, **komentáře** a vysvětlující poznámky k jednotlivým snímkům jsou pro lepší orientaci označeny číslly v závorkách za tučně zvýrazněnými **názvy podkapitol**.

DVT_I_7 (Sedm divů světa – prezentace 7)

Přehled čtyř skupin (2), který kromě sedmi **starověkých „divů“** uvádí pro srovnání tři **novodobé „průzkumy“**, jejichž tematické zaměření, účel i průběh byly různé a závisely na stanovených podmínkách, místu a způsobu hlasování. V každém případě jsou zpravidla poněkud tendenční a skladba i pořadí „divů“ odráží momentální situaci. Samotné přehledy nevyžadují žádné rozsáhlé komentáře, snad jenom několik doplňujících poznámek na vysvětlenou. Závěrem jsem připojil pozoruhodné stovebně-technické dílo, které se sice v žádném přehledu neobjevuje, ovšem jeho vznik i následné provozování by vydalo na samostatnou knihu.

A. **Sedm starověkých divů světa** – sestavil **Filón Byzantský** kolem roku 225 BC (3–17)

Přehled sestavil skutečně povoláný odborník, když ještě všechny „starověké divy“ existovaly, byť se v některých případech nutně spoléhal také na údaje jiných osobností. Za pozornost stojí, že se až do dnešních dnů dochovaly pouze **egyptské pyramidy** (nejen ty v Gíze), bezpochyby zejména díky své masivní fyzické podstatě. Většina ostatních starověkých památek zanikla po přelomu letopočtu, často vlivem ničivých **zemětřesení**, neboť stály v seismicky aktivní oblasti. Zkázu některých z nich mají na svědomí také **požáry**, ojediněle dokonce úmyslně založené.

B. **Nových sedm divů světa v USA** – průzkum amerických **cestovních kanceláří**, 1974 (18–37)

Už podle zadavatele průzkumu je zřejmé, že americký přehled upřednostňuje tamní pozoruhodnosti, často spíše turistického nebo dokonce zábavního charakteru. Technické hledisko je přirozeně rovněž velmi důležité, u sochy Svobody se navíc uplatňuje také historický význam. Nelze ale přehlédnout, že jednotlivá díla si své postavení vydobyla hlavně svými parametry – velikostí, hmotností apod. Snad nejvíce se z tohoto rámce vymyká Disney World, atrakce navázaná na konkrétní osobnost zábavního průmyslu.

C. **Novodobých sedm divů světa** – výsledek celosvětového hlasování, 7. 7. 2007, které inicioval švýcarsko-kanadský dobrodruh **Bernard Weber** (38–45)

V tomto případě obsáhla „anketa“ celý svět, a tak se vesměs jedná o notoricky známé památky, které figurují také na seznamu **světového kulturního dědictví UNESCO**. Časově pokrývají všechny tyto pamětihodnosti období od konce starého letopočtu, tedy období antiky, až po 20. století. Přitom stojí za trochu námahy seznámit se podrobněji s jejich funkcí, původním účelem i dalšími osudy od jejich vzniku dodnes, neboť jsou ve všech případech nějakým způsobem zajímavé a poučné. Často se objevují v různých dokumentárních pořadech, které pojednávají nejen o jejich **historii**, ale také o moderních vědeckých a technických metodách jejich **výzkumu**, příp. **záchrany a obnovy**.

D. **Nových sedm divů přírody** – podle celosvětového hlasování v letech 2007–2011 (46–55)

Tady ze samotného názvu vyplývá, že předmětem tohoto hlasování byly **přírodní památky**, a to ty všeobecně nejvyhledávanější a nejnavštěvovanější. Z výčtu lokálně vymezených míst, která jistě stojí za pozornost a snad i za návštěvu, se zcela vymyká nezměrné území povodí řeky Amazonky, resp. tropického deštného pralesa, který se na něm nachází a zabírá podstatnou část celého jihoamerického kontinentu.

Na konec jsem nechal světoznámé architektonické veledílo **opery v Sydney** (56–59), o němž byla napsána nejedna kniha a natočen mnohý dokumentární film. Už skutečnosti, že si investor vybral za architekta Evropana, že se vzhled stavby nedá přirovnat k ničemu, co bylo do té doby známé, nebo že konečné náklady téměř **15krát převýšily původní rozpočet**, takže se opera málem nedostavěla, budí po celou dobu existence stavby velkou pozornost a byly také předmětem vášnivých diskusí, dokonce vedly k tomu, že sám architekt od budování svého díla odstoupil.

Objekty opery jsou natolik **atypické**, že se v konstrukčním řešení, stavební technologii i použitých materiálech objevilo mnoho novinek, s nimiž se stavitelé dosud nesetkali, a proto také nebyly vůbec vyzkoušené. To bylo pochopitelně zdrojem četných potíží, protahování termínu dokončení a onoho zmíněného enormního nárůstu celkových nákladů. Na podobné „materiálové“ překážky pravidelně naráželi architekti, projektanti a stavitelé rovněž v bývalém socialistickém Československu, když za „železnou oponou“ nebyly k mání nejružnější **stavební prvky, strojní zařízení** nebo **moderní materiály**. Projevilo se to např. při stavbě nové budovy tzv. **Federálního shromáždění**, jakkoli tuto na svou dobu avantgardní přístavbu nelze srovnávat se zmíněnou budovou opery v Sydney, stejně jako nelze srovnávat hospodářskou a politickou situaci v Československu na přelomu 50. a 60. let s tehdejšími poměry v Austrálii...

T.Kučera, 2022